

Ο Μητρ. Μαυροβουνίου για την Αγία Σοφιά

[/ Αγία Σοφία](#)

Τέτοιες μέρες, 20 χρόνια πριν, ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Μαυροβουνίου κ. Αμφιλόχιος είχε επισκεφθεί την Αγία Σοφιά στην Κωνσταντινούπολη. Άμα τη επιστροφή του, έγραψε ένα πολύ συγκινητικό κείμενο που φανερώνει την ενότητα των Ορθοδόξων και τον καημό τους για ό,τι έγινε στην Πόλη απ' όταν αλώθηκε κι ύστερα.

«Ίδοῦ εἵμαστε πάλι στήν Βασιλεύουσα. Εἰσερχόμαστε στήν Ἀγία Σοφία, αὐτή τήν θαυμαστή ἐνσάρκωση τῆς Θείας ωραιότητος. Λέω στοὺς μαθητές: ἤσυχά ψάλτε τὸ «Χριστὸς Ἀνέστη ἐκ νεκρῶν...». Ἀκούγεται ἓνα ἡσυχο βουητὸ ὡς ψαλμωδία ἀηδονιοῦ. Ἡ μάζα τῶν ἐπισκεπτῶν στρέφεται ὡς ἐντολέας πρὸς στοὺς μαθητές. Ὅλοι γνωρίζουν ὅτι αὐτὸ εἶναι ἀπαγορευμένο αὐστηρὰ ἀπὸ τοὺς τουρκικοὺς νόμους, καὶ ἀποκτᾷ τὴν ἐντύπωση ὅτι πράγματι ὅλοι αὐτὸ περιμένανε. Στὸν ναὸ τὰ πάντα μετετράπησαν σὲ ὕμνο, ἀναστάσιμη ψαλμωδία, σὰν νὰ μὴν εἶχε διακοπεῖ ἀπὸ τὴν τελευταία λειτουργία τῆς 29ης Μαΐου τοῦ ἔτους 1453. Ἀνήλθαμε στήν ὁδὸ τῶν βυζαντινῶν αὐτοκρατόρων στὰ μπαλκόνια τοῦ ναοῦ. Ἐκ τῶν διατηρημένων μωσαϊκῶν μᾶς βλέπουν ὁ Κύριος, ἡ Μητέρα τοῦ Θεοῦ καὶ κάποιοι αὐτοκράτορες,

ὡς ζῶντες. Οἱ μαθητὲς ἤσυχα ψέλνουν. Ἡ ψαλμωδία προσελκύει τὴν προσοχὴ ἑνὸς παντρεμένου ζευγαριοῦ, εἶπαν ὅτι ἦταν ἀπὸ τὴν Θεσσαλία. Ἡ νεαρὴ γυναῖκα μὲ πλησιάζει καὶ μοῦ λέει:

-«Ξέρετε πάτερ σὲ ποιὸν πυλῶνα κρύφθηκε ὁ ἱερέας πρὶν τὴν εἴσοδο τῶν Τούρκων στὴν Ἁγιά Σοφιά, μὲ τὴν Θεία Κοινωνία καὶ περιμένει μέχρι νὰ ἔρθουν οἱ ἐλευθερωτές; Μήπως βρίσκεται κοντὰ στὴν εἴσοδο τοῦ ναοῦ, στὴν ἀριστερὴ πλευρά, ραγισμένη;»

- Ἔτσι μᾶς λέει ἡ παράδοση, λέω.

- Ἀλλά, μήπως ἐσὺ γνωρίζεις τὸ παλαιὸ τραγούδι γιὰ τὴν Ἁγιά Σοφιά, «στὴν Ἁγιά Σοφιά ἀγνάντια, βλέπω τὰ εὐζωνάκια.....»;

- «Δὲν τὸ ξέρω», μοῦ λέει, «Τραγουδήστε το, ἂν τὸ ξέρετε».

- Τὶ Ἑλληνίδα εἶσαι τῆς λέω, ὅταν δὲν γνωρίζεις τὸ θλιβερότερο καὶ ὠραιότερο τραγούδι τῶν προγόνων σου; Καὶ ἀρχίζω νὰ τραγουδῶ τὴν πρώτη στροφὴ αὐτοῦ τοῦ ὕμνου τοῦ ὑπόδουλου παραδείσου, μεστοῦ θλίψης ἀλλὰ καὶ χαρμόσυνης ἐλπίδας. Ὅταν φτάνω στὰ λόγια ποὺ οἱ πολεμιστές, εὐζωνοὶ, συστήνουν: «Στὴν Κυρὰ τὴν Δέσποινά μας πὲς νὰ μὴν λυπᾶται, στίς εἰκόνες νὰ μὴν κλαῖνε... τὰ εὐζωνάκια μας τὸ λένε...» βλέπω τὴν νεαρὴ γυναῖκα συνοφρυωμένη, νὰ κλίνει τὸ κεφάλι της στοὺς ὤμους μου, συγκλονισμένη. Μέσα μου ξανοίγεται κάτι βαθύτερο ἐκ τῆς κατανόησης καὶ τῆς καρδίας, κολλημένο στὸν λαιμό, μετατρεπομένου σὲ λυγμό. Τὶ ἔγινε; Πνίγηκε στὰ δάκρυα ἑξὶ αἰώνων σταύρωσης τῆς Ἁγίας Σοφίας; ἡ συνολικὴ φανέρωση τῶν συναθροισμένων κλαμάτων γενεῶν; Τὸ δέος τῆς Θείας ὠραιότητος τῆς Σοφίας τοῦ Θεοῦ στὴν ὁποία τοῦτος ὁ μεγαλοπρεπὴς ναὸς εἶναι ἀφιερωμένος; Ὁ ἱκετευτικὸς ψίθυρος τῶν οἰκουμενικῶν πατριαρχῶν ἀπὸ τὸν Ἰωάννη τὸν Χρυσόστομο ἕως τὸν πατριάρχη Κύριλλο καὶ Βαρθολομαῖο; Πέτρωσε τὸ τραγούδι στὰ χεῖλη. Ἡ γυναῖκα κλαίγοντας ψιθυρίζει: «Τραγουδήστε». Ὁ ἄνδρας της στέκεται δίπλα μας μὲ ἀπορία καὶ κοιτᾷ. Οἱ μαθητὲς ἀναρωτιοῦνται: Τὶ συμβαίνει μὲ τὸν ἐπίσκοπο; Γιατὶ αὐτὴ ἡ γυναῖκα ἐν λυγμῷ εἶναι στοὺς ὤμους του; - Δὲν μπορῶ νὰ τραγουδήσω ἄφησέ με ἤσυχο, τῆς λέω. Ἡ γυναῖκα κλαμμένη, πιάνει τὸν ἄνδρα της ἀπὸ τὸ χέρι καὶ κοιτᾷ γύρω της σὰν νὰ ἔρχεται κάποιος ἀπὸ ἄλλον κόσμο. Δίνω στοὺς μαθητὲς σύνθημα νὰ τραγουδήσουν σιγά: «Ὁ Ἄγγελος ἐβόα τῇ Κεχαριτωμένῃ· Ἀγνή, Παρθένε χαῖρε, καὶ πάλιν ἐρῶ χαῖρε...» Ἡ εὐλογημένη μελωδία ἄλλη μιὰ φορὰ ξεχύνεται στὸν ναό. Νομίσαμε ὅτι κάπου ἀπὸ τὰ βάθη της ἤχει ὁ ὕμνος κρυμμένου χοροῦ τῆς Ἁγίας Σοφίας. Ἡ μήπως ἔψελναν ἄγγελοι στὸν οὐρανὸ τὸν ἀναστάσιμο ὕμνο;...

Ἀφήνουμε τὴν Ἁγιά Σοφιά καὶ τὴν Βασιλεύουσα, ἐπισκεπτόμενοι τὸ Πατριαρχεῖο καὶ τὸν ναὸ τοῦ Ἁγίου Γεωργίου, καθὼς καὶ τὸ πάλαι ποτὲ μοναστήρι «Ἡ Χώρα τῶν ζώντων». Γυρίζοντας στὸν οἶκο μας στὸ Τσέτινιε, ἔμπλεοι μὲ ὅλα ὅσα βιώσαμε καὶ εἶδαμε, συγκλονισμένοι ἀπὸ τὴν θέαση τῆς Ἁγίας Σοφίας, ρωτοῦμε τὸν Κώστα Ἀσημακόπουλο, τὸν χαρισματικὸ συγγραφέα τοῦ χρονογραφήματος «Στὸ ρέμα τῶν

κορυδαλλῶν»: Μήπως σὲ μᾶς, στὴν Ἁγιά Σοφιά, δέν δωρίσθηκε ὁ φωτισμὸς ἐκείνου τοῦ πέμπτου ἀστέρος τοῦ πατριάρχου Κυρίλλου Κωνσταντινουπόλεως, γιὰ τὴν ὁποία ἔψαχνε ὁ Λάμπρος Ἀνδρόνικος σχεδὸν ἕναν αἰῶνα;

Ὁ μυστικισμὸς τῆς Ἁγίας Σοφίας, ὅπως καὶ νὰ ἦταν, ἀπὸ αὐτὴν τὴν συγκλονιστικὴ ὥρα λάμπει σὲ μᾶς ὡς καθοδηγητικὸς ἀστέρας. Φωτίζοντας μὲ τὴν λάμψη του τὸ σκότος καὶ τὴν λύπη τῶν προηγουμένων αἰώνων ἀφυπνίζοντας τὴν ἐλπίδα γιὰ τὸν ἐρχόμενο αἰῶνα. Εὐχαριστῶ τὸν χρονογράφο Κώστα πὺ μᾶς ἀποκάλυψε τὴν ὑπαρξὴ αὐτοῦ τοῦ εὐρεθέντος ἀστέρος καὶ μᾶς ἐπεσήμανε τὴν ὁδὸ πὺ πηγαίνει σ' αὐτό...»

Τσέτινιε 27.Σεπτεμβρίου 2000.

